

Nr 89.

Ankom till riksdagens kansli den 24 maj 1934 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för kapitalökning för jordförmedlingsfonden.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 27 april 1934 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 267, har Kungl. Maj:t under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen att såsom kapitalökning för jordförmedlingsfonden anvisa för budgetåret 1934/1935 under utgifter för kapitalökning, statens utlåningsfonder, ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor, därav 850,000 kronor att utgå av lånemedel.

Beträffande utredningen i detta ärende får utskottet hänvisa till berörda statsrådsprotokoll.

Enligt beslut av 1907 års riksdag inrättades jordförmedlingsfonden. De närmare bestämmelser, vilka reglera utlåningen från fonden, återfinnas dels i kungörelsen den 8 juni 1928 (nr 217) angående allmänna grunder för den statsunderstödda egnahemsverksamheten, ändrad genom kungörelsen nr 169/1933, dels i kungörelsen den 8 juni 1928 (nr 219) med reglementariska föreskrifter rörande den statsunderstödda jordförmedlings- och jordanskaffningsverksamheten, ändrad genom kungörelsen nr 178/1929, dels ock i kungörelsen den 14 juni 1933 (nr 331) angående statsunderstödd arbetarsmåbruksverksamhet.

Jämlikt kungörelsen nr 217/1928 må statslån från jordförmedlingsfonden utlämnas dels såsom jordanskaffningslån åt hushållningssällskap för användande, under vissa villkor, till inköp av viss fastighet, lämplig att helt eller delvis användas för bildande av egna hem, huvudsakligen för jordbruksändamål, samt till bestridande av de för fastighetens exploatering i dylikt syfte förenade kostnader, dels ock såsom förlagslån åt i samma kungörelse omförmälda låneförmedlande aktiebolag och föreningar för användande såsom rörelsekapital vid inköp och exploatering av fastighet av nyss nämnd art. Enligt kungörelsen nr 331/1933 äger Kungl. Maj:t jämväl tilldela kommun förlagslån till främjande av sådan jordförmedlings- och jordanskaffningsverksamhet, som omförmäles i kungörelsen.

Vad beträffar storleken av de belopp, som under 1934 få användas för de nyssnämnda båda lånetyperna, må erinras, att 1933 års riksdag (skr. nr 280) medgivit, dels att statens egnahemsstyrelse finge av jordförmed-

lingsfondens kapitalbehållning till jordanskaffningslån disponera under 1934 tillhoppa högst så stort belopp, att vad som utestode i beviljade jordanskaffningslån icke vid något tillfälle under sagda år överstege 1,500,000 kronor, *dels ock* att den del av jordförmedlingsfondens till ny utlåning disponibla kapitaltillgång, som ej anvisades såsom jordanskaffningslån, finge av Kungl. Maj:t under 1934 användas för utlämnande av förlagslån åt kommuner, aktiebolag och föreningar.

Kungl. Maj:t har i årets statsverksproposition, utgifter för kapitalökning, bil. 7, punkt 4, hemställt, att motsvarande medgivande, som på sätt nyss nämnts lämnats Kungl. Maj:t för 1934, måtte lämnas jämväl beträffande 1935. Riksdagen har bifallit denna hemställan (R. skr. nr 120).

I skrivelse den 9 mars 1934 har *statens egnahemsstyrelse* anhållit, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att dels medgiva sådan höjning av utlåningen från jordförmedlingsfonden, att under 1934 finge utestå beviljade lån intill ett sammanlagt belopp av 2,500,000 kronor, dels ock såsom kapitalökning för fonden anvisa för budgetåret 1934/1935 ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor. Egnahemsstyrelsen anför till motivering här för följande.

Enär omkring 1,250,000 kronor av det till utlåning under 1934 disponibla beloppet på grund av hittills under året inkomna ansökningar om jordanskaffningslån och förlagslån kunde beräknas tagas i anspråk innevarande år och det nu torde kunna förutses, att återstående utlåningsbeloppet komme att visa sig otillräckligt för tillgodoseende av den efterfrågan å ytterligare lånemedel, som torde vara att förvänta, ville det synas egnahemsstyrelsen, som om behovet av medel under 1934 torde påkalla höjning av utlåningsbeloppet. I samband härmed finge egnahemsstyrelsen anföra, att jordförmedlingsfondens medel tidigare blott i ringa utsträckning anlåtats. Den under allra senaste tiden inträffade stegringen i omfattningen av jordstyckningsverksamheten för nybildning av egnahemsjordbruk hade därför icke kunnat beräknas. Härtill komme, att förlagsmedel torde komma att krävas jämväl för jordanskaffningen för arbetarsmåbruksverksamheten, vilken nya verksamhet heller icke kunnat tagas i betraktande vid bestämmandet av utlåningsbeloppet från fonden. Då det givetvis vore en viktig samhällelig angelägenhet att underlätta jordanskaffningsverksamhet under allmän kontroll, hade egnahemsstyrelsen ansett, att ett ytterligare belopp för 1934 av 1,000,000 kronor borde ställas till förfogande.

Det föreslagna medgivandet till höjd utlåning från jordförmedlingsfonden torde vara betingat av en motsvarande kapitalanvisning till fonden för budgetåret 1934/1935.

Departementschefen har i ärendet anfört:

»På skäl, *statens egnahemsstyrelse* anfört, synes erforderligt, att framställning göres hos riksdagen om kapitalökning för jordförmedlingsfonden för nästkommande budgetår. I sitt utlåtande rörande medelsbehovet har statskontoret räknat med allenast det belopp, som för närvarande utestår i beviljade förlagslån, eller 245,000 kronor. Emellertid hava, en-

ligt vad jag från egnahemsstyrelsen inhämtat, därutöver av styrelsen såsom förlagslån beviljats 830,000 kronor, vilka lån ännu icke lyftats, varjämte i förlagslån ansökts om ytterligare 20,000 kronor. Än vidare hava till jordanskaffningslån beviljats men ännu icke lyftats 222,550 kronor. Beviljade och sökta lånebelopp utgöra sålunda sammanlagt enligt egnahemsstyrelsens nu angivna uppgifter (245,000 + 830,000 + 20,000 + 222,550 =) 1,317,550 kronor. Då kapitaltillgångarna å fonden — fränsett reservationen å 600,000 kronor — allenast uppgå till, i helt krontal, 1,397,059 kronor, tillstyrker jag egnahemsstyrelsens förslag att fonden tillföres ett kapitaltillskott av 1,000,000 kronor. Efter samråd med chefen för finansdepartementet föreslår jag, att av detta belopp 850,000 kronor anvisas att utgå av lånemedel. Någon höjning av det belopp, som på grund av 1933 års riksdags beslut må under 1934 utestå i beviljade jordanskaffningslån, 1,500,000 kronor, synes ej vara behöflig. Jämväl i övrigt torde för fondens disponerande innevarande år böra gälla de vid fjolårets riksdag godkända grunderna.»

Utskottet, som icke funnit skäl till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må såsom kapitalökning för jordförmedlingsfonden anvisa för budgetåret 1934/1935 under utgifter för kapitalökning, statens utlåningsfonder, ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Beträffande sättet för anskaffande av de tillstyrkta medlen torde statsutskottet framdeles under riksdagen avgiva förslag.

Stockholm den 24 maj 1934.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sederholm, August Nilsson, Carl Eriksson, Gabrielsson, Tjällgren, Fritiof Gustafson, Elof Andersson* och *Jacob Hansson*; samt

från andra kammaren: herrar *Johansson* i Uppmälby, *Uddenberg, Gustafson* i Kasenberg, *Andersson* i Löbbo, *Carlström, Liedberg, Karlsson* i Munkedal och *Pettersson* i Rosta.